

MARIS KARJATSE

MADIS KURSS

KAISA MAASIK

HANNA SAMOSON

SILVIA SOSAAR

AVE VELLEVALU

Mul on olnud võimalus lähedalt jälgida Umbrella Grupi kunstnike kasvamist ja arengut, olen püüdnud neile toeks olla, nendega vaielda ning jääda eriarvamusele. Olen olnud ühe kunstnikerühmituse tekkimise juures. Siinkohal tuleks mainida paari tähtsat aspekti, et vältida edaspidiseid väärtimõistmisi.

UG on moodustunud ühele EKA fotoosakonna esimesele kursusele sattunuist, 2014. aastal osakonna elu ja saatust kujundama hakanud üliõpilastest. Nende professorina ma muidugi teadsin juba palju varem, kui see neile endale nõ "koju" jõudis, et tegu on üsna haruldase (ent sugugi mitte ilmvõimatu) situatsiooniga, kus sünergeetiline potentsiaal on enam kui summa. Et tegemist on säärase ASJAOLUDE õnneliku sattumuslikkusega - väärtusega, mis lubab näha kokkusattunud inimesterühmas enamat. Seega, UG oli kunstnikerühmitus enne, kui nad omale nime said.

Teiseks tuleb ka otse öelda, et nad on igaüks pea maksimumi lähedaselt ja kollektiivselt kasutanud ära kunstiakadeemia struktuurseid võimalusi ja kunstihariduse põhiolemust: olla koos, ent liikuda igaüks isepäiselt - lootuses, et võib-olla..., et teatava õnne korral on nende eesmärgid sarnased ja viljakad.

UG'il on õnne olnud. Keegi neist ei ole raisanud akadeemiaaega (aga akadeemia ongi aeg), viibinud "elust" eemal akadeemiliste puhkuste või erasmustrippide tõttu. Nad on olnud kohal ja õppejõududel ning kursustelt välja sõelunud olulist. Ilmselt ei ole UG kunstnikerühmituse omavaheliseks gravitatsiooniks mõni manifestatiivne või ideoloogiline "puurkaev". Ent midagi siiski on. Mis see on, jääb saladuseks. Seda ma teile ei ütle.

Marco Laimre, kevadel 2017 Vambollos

MARIS KARJATSE

Maris Karjatse (s. 1976) on vabakutseline tõlkija ja kunstnik, kes elab ja töötab Tallinnas. Ta on lõpetanud inglise filoloogia eriala Tallinna Ülikoolis 2002. a ning Eesti Kunstiakadeemia fotograafia osakonna 2017. a.

Minu elu ainus kirk on olnud hirm.
Thomas Hobbes

Mõtestan oma loomingus hirmu, lähtudes isiklikust kogemusest olla mahajäetud lähedase inimese haiguse ja surma tõttu. Mind käivitab hirm selle kordumise ees. Tegeledes traumaatiliste mälestustega, kombineerin peamiselt fotot ja argiseid *readymade* objekte, mis aitavad läbielatud luua turvalisema, illusoorsema, rahunenud versiooni. Minu looming aitab mul end ette valmistada Võõra ootamatu sissetungi vastu igapäevaelu territooriumile ning mängida hirmuga, mis mängu lõppedes ei pruugigi enam hirmus tunduda.

PIISAVALT HEA EMA (2016)

Installatsioon; kaks metronoomi, betoonpink, marmorkillustik, pigmenttinditrükk
80 × 120 cm

“Piisavalt hea ema” terminit mainib Donald Winnicott oma teoses “Mängimine ja reaalsus” – see on ema, kes aktiivselt kohaneb lapse vajadustega ning järk-järgult eemaldudes loob lapsele soodsad tingimused mittekohanemise, ebaõnnestumise ja sellega seotud frustratsiooniga toimetulekuks. Minu teos käsitleb ema ja lapse vahelise lähedussuhte ja üksteisest lahtilaskmise temaatikat läbi psühhoanalüüsi ja isiklike kogemuste. Muuhulgas uurin igapäevase toimetulemise mehhanismide hulka kuuluvaid “siirdeobjekte”, mis vähendavad ärevust ning loovad lepitust välismaailmas toimuva suhtes.

“Confusion”, Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum
12.-27.11.2016, kuraator: Marco Laimre

SEFIIR (2017)
Lühifilm, 1'

Filmis mõtisklen korduste, elu lühiduse, haiguste ja surmahirmu üle. Igapäevaelu varjutavad emotsioonid suubuvad mõne kindla rituaali rahustavasse rüppe.

Juhendajad: Raul Viitung, Liis Nimik ja
Jevgeni Berežovski

ADRESSEERIMATA IHAD (2016)
 Installatsioon; heelium, õhupallid,
 ümbrikud, pigmenttinditrükk 30 × 40 cm
 seerias 7 fotot

Teose loomisel olen toetunud
 märksõnadele: ootus, tekstimõnu ja
 lõputu kordus. Uurin teksti järkjärgulist
 suremist, lagunemist, narratiivsuse
 kadumist – „teksti progresseeruvat
 kõhnumist“, viidates sellega Barthes'i
 „Tekstimõnu“ teosele. Liiasuse
 kordamine võib viia kadumisse, tähistatava
 nullini. Just puudujääk on see, mis
 lähendab teksti naudinguni. Kui kõne
 väljendab elava kohalolu, siis kiri kujutab
 endast elava puudumist.

“Faddey's Last Days in ISFAG”,
 Installatsiooni, Skulptuuri ja Fotograafia
 Autonoomne galerii 22.–23.05.2016,
 juhendaja: Andrus Laansalu

*“Kallis sõber!
 Tervitan Sind võrratust maailmalinnast Pariis!
 See on imeline kultuuride paabel! Ilm on võrratu!
 Olen külastanud rohkeid vaatamisväärsusi!
 Mulle on osaks saanud võimalus praktiseerida kohalikku keelt, prantsuse keelt!
 Ütleme näiteks “Bonjour” – see tähendab: “Tere, kallis sõber!”
 Võõrsil on hea, kodus veelgi paremgi! Ootan pikisilmi taaskohtumist kallite sõpradega
 Eestis, kodumaal!
 Suudlen Sind kahele põsele.
 Sinu ustav sõber Anti”*

(Katkend Jaak Tombergi lühijutust “Pariisi postkaart”,
 kogumikust „Faddei Bulgarini kümme soont“.)

HOLD ME TIGHT WHILE YOU LET ME GO (2015)
Pigmenttinditrükk 30 × 40 cm, seerias 8 fotot

Teos lähtub varase lapsepõlveaja mälestustest. Rekonstrueerin olukorda, kus Võõras siseneb ootamatult igapäevasesse ja turvalisse ellu, tekitades siia-sinna väikesi tumedaid alasid, mille koostis jääb tundmatuks ja hirmutavaks.

Juhendaja: Kalev Vapper

FORT-DA (2017)

Pigmenttinditrükk 60 × 90 cm, seerias 6 fotot

Seeria jätkab 2016. a. teoses "Piisavalt hea ema" käsitletud emast lahusoleku temaatikat. "Fort-da" on mäng, mille sõnastas Sigmund Freud oma teoses "Sealpool mõnuprintsiipi" (1920) ning mida arendas edasi Jacques Lacan. Niidirulli taolise esemega mängiv Freudi pooleteiseaastane lapselaps Ernst õppis omama kontrolli ema sümboliseeriva eseme ilmutumise ja kadumise üle. Olles oma võrevoodis, viskas laps niidirulli endast eemale ja selle kadudes hüüdis laps: "Fort!" ("Kadunud!") ning tõmbas selle uuesti tagasi, hüüdes: "Da!" ("Siin!"). "Fort-da" võtab kokku kogu mängu ja kordamissunni olemuse. Korrates uuesti ja uuesti traumaatilist kogemust, üritab kannataja seda kontrollida, seeläbi end ette valmistades võimalikeks saabuvateks traumadeks. "Fort-da" mängu võib pidada lapsepõlve kõige olulisemaks sündmuseks ning kõigi maailma mängude aluseks.

"Tegelt on teisiti", ARSi projektiruum

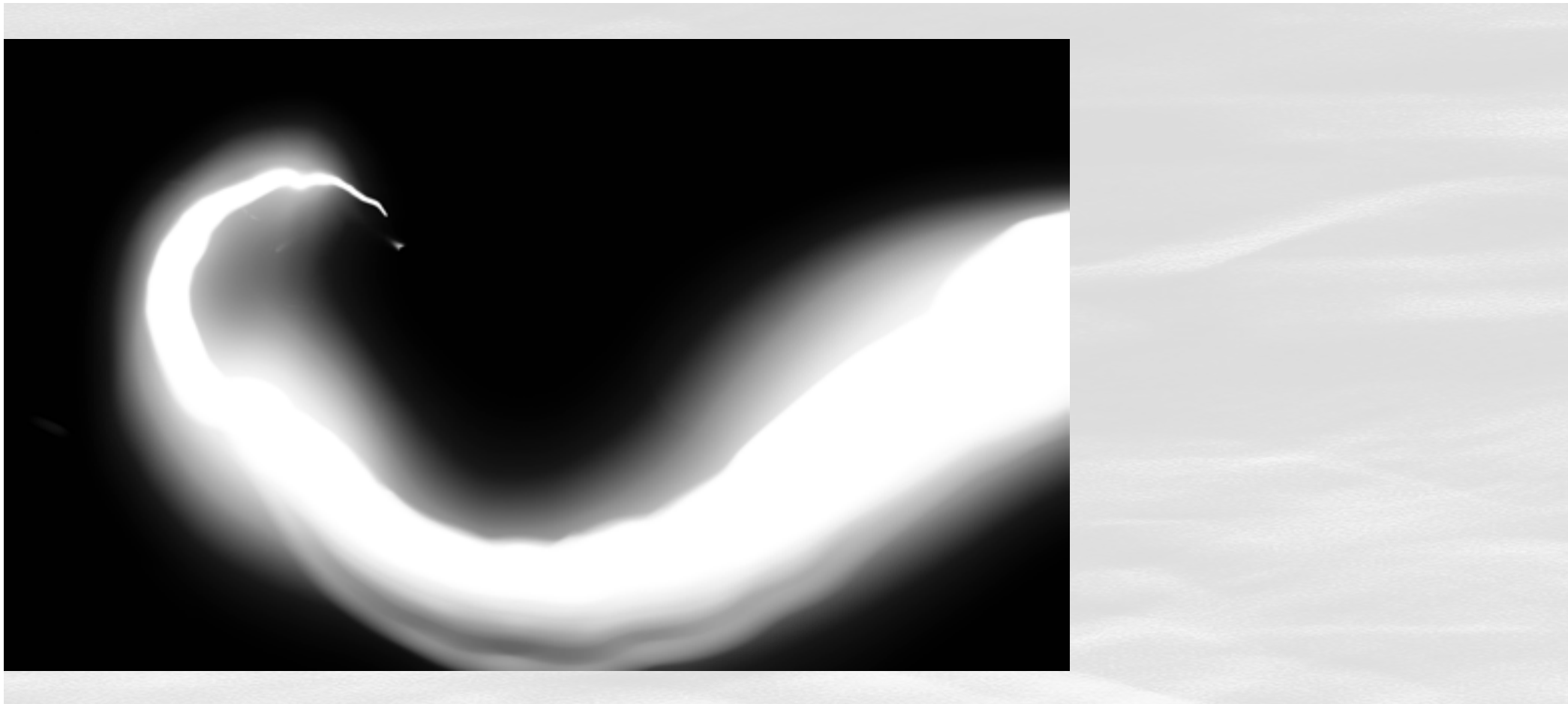
27.05 - 18.06.2017, juhendaja: Marco Laimre, kuraator: Kaisa Maasik

MADIS KURSS

Madis Kurss (s. 1985) on vabakutseline kunstnik, kes elab ja töötab Tallinnas. Ta on lõpetanud arvutite ja arvutivõrkude eriala Tallinna Polütehnikumis (2006) ning fotograafia eriala Eesti Kunstiakadeemias (2017).

Minu põhiliseks motivaatoriks on inimese teadvuse piiri uurimine. Läbiva motiivina kasutan pimedat või tumedat pinda. Tunnen pimedas ruumis võimalust pääseda sensoorse või vaimse ülekoormuse eest, mida igapäevaelus on liigselt. Seda tumedat ala võib võtta kui mitte-teadvust – kohta, kust tulevad idee-alged ja mis ühendab minu erinevad teosed. Kasutan kunsti kui võimalust kirjeldada asju või mõtteid, mida ei näe või millest ei saa otseselt kirjutada, juhtides vaataja läbi teoste lähemale kindlale kogemusele. Sünteesitud visuaal või heli võimaldab luua parema kontakti mõtte ja tulemuse vahel, kuid täielikus sünteesis kaob mida inimlikku – seetõttu ei puhasta ma lõpptulemusest välja juhuslikke detaile.

LIGHT ORB / VALGUSKERA (2015)
Kromogeenne värvifoto 21 × 35,6 cm

Hakkasin uinuma pimedal, kuuvalguseta, merevaatega kõrgendikul. Hoolitsemata murus olid mõned puuksad või põõsad. Tundus nagu horisondil paistaks vaevu tajutav linnavalguse kuma, aga ma ei suutnud seda kindalt määrata. Ilmselt liiga kaugel, et jala sinna jõuda. Selles heinas võis olla voodi ja keegi veel uinunud, teadvuseta, täiesti elutu. Miski helendab taevas, väga kaugel. Natuke suurem kui tähed, umbes nagu kuu, aga tajutavalt liikuv. Objekt liigub aeglaselt kaares, hoides end minu vaateväljas.

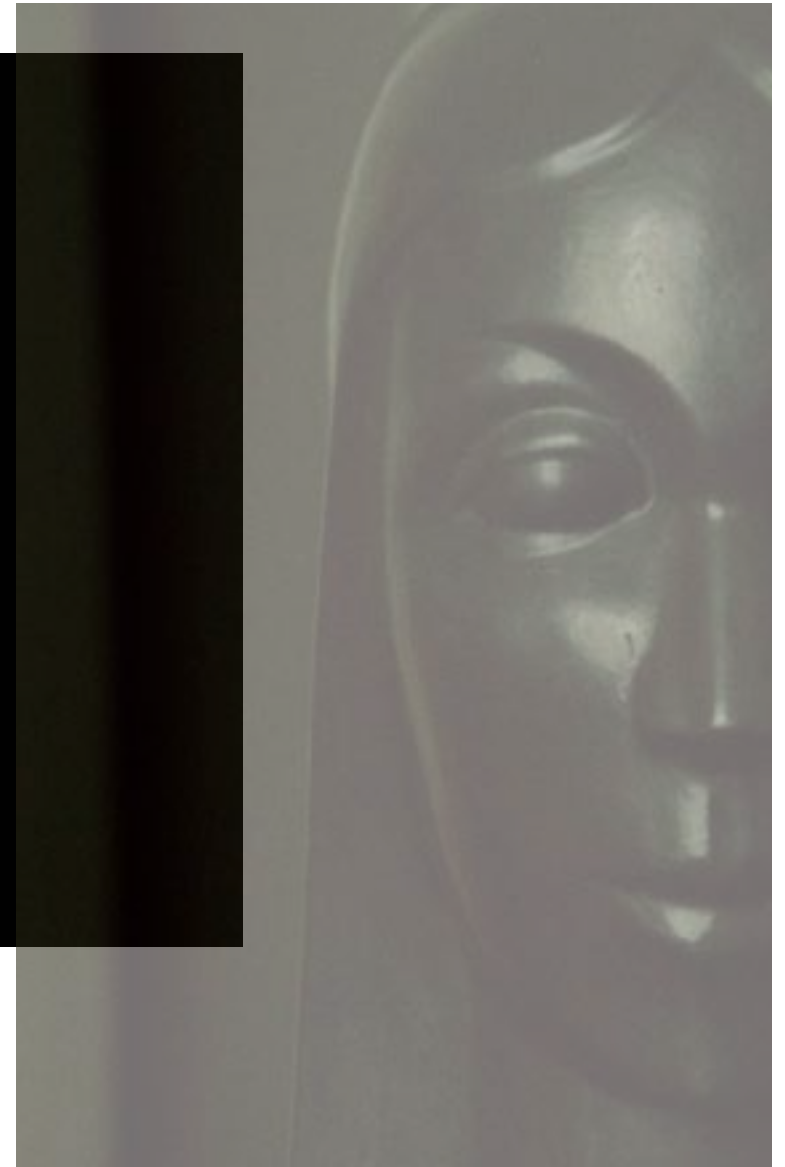
Helendav kera langeb minu poole valgustades külma õist ümbrust. Mida lähemale see hõljub, seda intensiivsemaks valgus muutub. Tundmatu kera võtab järsema kurvi, et mitte tabada maapinda ja mind. Hääletult, kuid võrdlemisi agressiivselt, liigub just üle minu õla. Üritan oma silmi objektil hoida, kuid mu kael on kangestunud. Ta jäi seisma vahetult minu taga, peaaegu põletab mu selga. Helendab erksamalt kui kunagi varem. Ma pean nägema, mis see on. Maadlen end paralüüsisist lahti. Pööran ümber ja näen eredat hommikust päikesevalgust oma magamistoa aknast.

TT (2015)
Video, heli, 3'59"

Fotograafilist eritehnikat (slit-scan) kasutades skaneerisin naisepea skulptuuri. Kuju on aastaid minu köögilaua olnud. Ilma pupillideta jälgib ta justkui kõike, ometi ei arvusta ta kunagi, mida näeb. Tänu sellele loob ta võimaluse reflekteerida ja näha olukordi läbi anonüümse, neutraalse isiku.

Kübarahoidja, mis meenutab skulptor Jaan Koorti käekirja, oli masstootmises nõukogude perioodil ARSi tehases. Kunstimaailma juurtega objekt muutus praktiliseks tarbeesemeks. Fluxusliku detailanalüüsi abil sain korra näha nende silmade taha ja voolida kuju taaskord teoseks.

IN VACUO (2016)
Videoinstallatsioon, 3'46"

"In Vacuo" on portree hetkeolukorrast kosmose koloniseerimisel. Rahvusvaheline Kosmosejaam (ISS) on Maast kaugemal, kus inimene käinud on peale viimast Apollo 17 missiooni 1972. Ohud, mis inimkonnal tuleb lahendada, tunduvad liiga ekstreemsed. Sõrmeotsa suurused kosmilise prahi tükid liiguvad kiiremini kui püstolist lastud kuul ja sülg keelel hakkab keema, kuna vee keemistemperatuur on madalam meie kehatemperatuurist. Need ei ole ainsad vihjed, et maa kaitsvast atmosfäärist väljaspool on midagi, millega inimene toime ei pruugi tulla.

"Confusion", Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum 12.–27.11.2016, kuraator: Marco Laimre

"Seal, kus pole inimesi, ei ole ka inimesele arusaadavaid põhjusi. Et jätkata, peab kas hävitama isiklikud mõtted, või siis nende mõtete materiaalse teostamise. Esimene pole meie võimuses. Teine sarnaneb liigselt mõrvaga."

(Katkend Stanislaw Lem'i raamatust "Solaris")

04:52

GODS OF MARS (2017)
 Installatsioon 1 × 2 m × 30 cm
 Valguskast 30 × 60 cm

"Tegelt on teisiti", ARSi projektiruum 27.05.–18.06.2017,
 juhendaja: Art Allmägi, kuraator: Kaisa Maasik

Teose inspiratsiooniks oli tunne, mis tekkis Edward Estlin Cummings'i luuletust lugedes. Otsides selle tunde sügavamat allikat jäin mängima metafooridega kuniks sattusin Marsi kulguri, „Curiosity”, saadetud piltidele. Kujutatud regoliiti, ehk jahuse kivipinnase, mügarikud moodustavad äratuntavaid objekte kohas, mis ei ole inimesele kättesaadav. Nägude või objektide äratundmist selge ja eristatavana kutsutakse pareidooliaks. Tunne võimendus ja avas eelnevad kahtlused reaalsuse indeksiaalsuse kohta. Virtuaalseid maailmu luues on lihtne kopeerida mudeldatud objekte erinevatesse kohtadesse, erinevates suurustes. Nagu unustatud kummalised vead, mis peegelduvad luuletuses, viitab see tehisklusele ja arendajate kohalolule.

KAISA MAASIK

Kaisa Maasik (s. 1994, Tartu) on Tallinnas tegutsev kunstnik. Tema peamiseks tehnikaks on video- ja fotoinstallatsioon. Ta on lõpetanud Eesti Kunstiakadeemia fotoosakonna bakalaureuseõppe ning on osalenud rühmanäitustel Eestis, Soomes ja Saksamaal. Esimene isikunäitus "Green Room" toimus autori kodus 2015. aastal ja tegeles linnaruumi ja selles eksisteerivate anonüümsete suhetega. Maasik on teinud koostööd Ave Vellesaluga 2016. aastal, nende näitus "Don't go faking my art" toimus EKA galeriis. Maasiku esimesed kuraatoriprojektid olid Umbrella Grupi teine näitus "Tegelt on teisiti" ja Keiu Maasiku isikunäitus "Kadunud sõbrad".

Igapäevane ei ole mage.

Oma teostes paiskan argiselt labased asjad avalikusse – asjad paljastavad midagi nende omaniku kohta. Minu keskseks tegelaseks on enamasti võõras anonüümne isik, õpin teda tundma ning tutvustan teda ka teistele läbi talle kuuluvate esemete.

Nagu nimekirjad unistustest – millele mõeldakse, kuid millest alati omavahel ei räägita. Mitmed teosed ongi alguse saanud kogumisharjumusest.

Rõhutan oma installatsioonides jälgijapositsiooni – jälgijaks olen nii mina kui vaataja. Teost on kuulda juba enne ruumi sisenemist, tekitades kujutluspildi sellest, mis ootab ees. Aina enam on mind paeluma hakanud kineetika, selles peitub seletamatu poeesia. Liikuv mehhanism ei vaja lisaheli, vaid tekitab selle ise.

VELODRIIM (2016)

Kahekanaliline installatsioon; puit, kalka
Video, heli, 6'34"

*"Millisttahes võimalikku tegevust kaaludes
mõtlesin igal sammul üle: unistusena meeldis talle
kõik, aga teostumusena peaaegu mitte miski."*

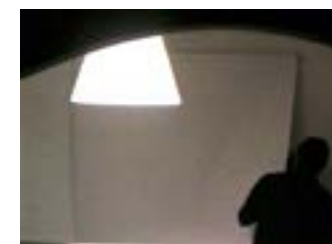
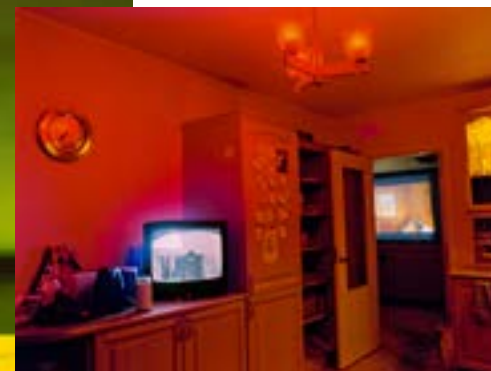
(Katkend Jaak Tombergi lühijutust
"Tahke une tükid", kogumikust „Faddei
Bulgarini kümme soont")

Lause tõukel püüdsin kõrvutada omavahel
reaalset ja mõttelist maailma. Selleks näitasin
kaht erineva käekirjaga videot, üks näitas
rattasõitu ja teine seda, millest parasjagu
mõtlesin. Tuginesin tõekspidamisel, et üksi
teekonnal olles süveneb inimene pingsalt
mõttesse. Valisin enda poolt jälgitavaks viisiks
rattasõidu, mis võrreldes bussisõiduga nõuab
mõningast tähelepanu. Väliselt ligitõmbavat
installatsiooni ülevaalt poolt vaadates paljastus
teose tehniline pool. Teose tehnika oli valitud
samuti lausele tuginedes. Väljaspoolt ligitõmbav
installatsiooni pealt vaadates avanes vaade
toimimismehhanismile.

"Faddey's Last Days in ISFAG", Installatsiooni,
Skulptuuri ja Fotograafia Autonomne galerii
22.-23.05.16

"Velodriim" installatsioonivaade, EKKM, Tallinn, 22.-23.05.2016

GREEN ROOM (2015)

Kaadrid aegvõttest ja otseülekandest; näitusevaated

"Green Room" oli mu esimene isikunäitus, mis hõlmas installatsioonidega terve mu tolleage kodu. Tekitasin kahe vastastikku asetseva paneelmaja elanike - iseenda ja enda naabrite vahel dialoogi. Talletasin kahest korterist avaneva vaate ööpäeva jooksul. Kõrvutades kahte aegvõtet tuli esile kahe kodu päeva kulgemine värvide vaheldumisenä. Esimesena nägid külastajad kahte aegvõtet, seejärel mindi tuppa, kust naabreid sai ka reaalajas jälgida, kuid seekord oli aken kaetud rulooga. Igaühe otsus piiluda või mitte kandus varjatud kaamera abil viimases ruumis - köögis olevasse telekassa. Kindla järjekorra tõttu sai see vaatajale ilmsiks alles hiljem.

"Green room", autori kodu 21.02.2015

Fotod: Marianna Gunja ja Kaisa Maasik

TOMORROW NEVER KNOWS (2016)
Kineetiline installatsioon; kalkapaber, puit,
päevavalguslambid; 2,7 × 2,7 × 2,7 m

"Tomorrow never knows" on teos soovidest, mida inimene enne surma täita tahab, ja nende edasilükkamisest. Kalkapaberist ruum, millesse saab omakorda siseneda, asub pimeduses, mõjudes valgusallikana. Tahkudele on trükitud seestpoolt loetavad nimekirjad. Iga paari minuti järel hakkab paberist ruum värisema, rõhutades soovide täitumise ebakindlust. Soovid kogusin anonüümsetelt eakaaslastelt.

"Confusion", Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum
12.-27.11.2016, kuraator Marco Laimre

Fotod: Pire Sova, Johan Pajupuu, Kaisa Maasik; teosed: "Hotline prank", "Untitled", "Gender fluid"

Kaardrid videost "Even my art is fake"

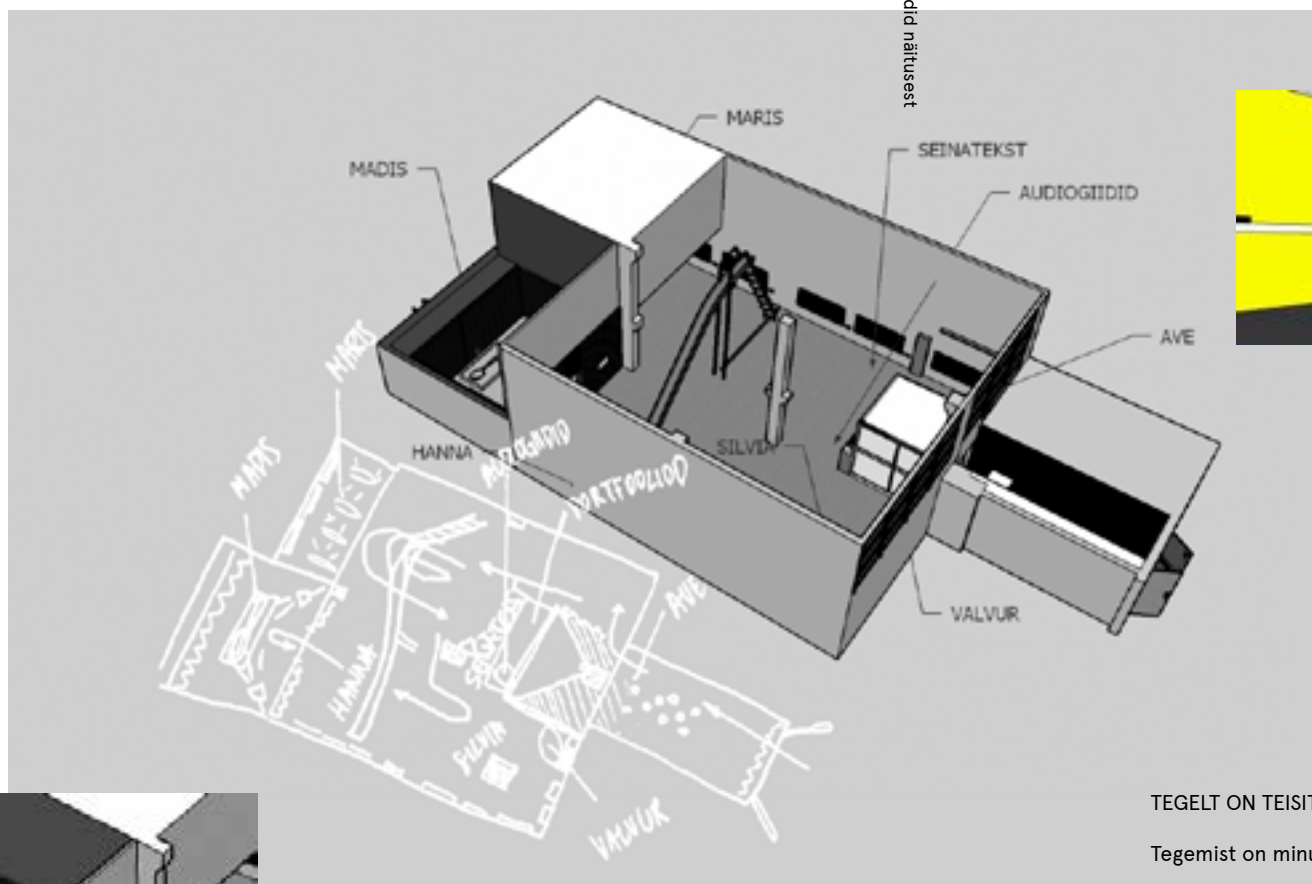
DON'T GO FAKING MY ART (2016) koos Ave Vellesaluga

Ave Vellesaluga tehtud näitus käsitles autoriõiguste ja võltsimise temaatikat. Valisime järelleaimatavateks inimesteks enda kursuse, kuulutades välja EKA fotoosakonna teise kursuse ühishäituse. Tegelikuses produtseerisime tööd kahekesi. Eeskujuna kasutasime varasemaid töid, luues kolleegidele täiesti uued teosed. Keskseks teoseks oli Ave ja minu teosena esitletud video "Even my art is fake", kus rääkisime enda kursusekaaslaste loomingulistest käekirjadest ja autoriõigustest üldiselt. Antud näituse raames huvitas meid, kuidas kursus reageerib, kes tunneb, et tema õigusi rikutud. Üks isikutest soovis jääda anonüümseks ning ühe töö otsustasime reaktsiooni tõttu näituselt välja jätta. Kaasasime võltsitavaid hiljem, avaldades voldikus nende arvamused. Lisaks toimus näituse raames vestlus nii võltsijate kui võltsitavatega, mida juhtis EKA fotograafia osakonna professor Marco Laimre.

EKA galerii 8. -30.04.2016

Visandid näitusest

TEGELT ON TEISITI (2017) kureerimine

Tegemist on minu esimese kuraatoriprojektiga.

"...arvan ikkagi, et ma ei saanud väga tüüpilist kuraatorikogemust, sest olles ise grupi liige, on see protsess pisut erinev. Mu enda suurimad dilemmad tulenesidki grupisisesest dünaamikast: mul pole kohati juhendaja autoriteeti ning mul ju puudub otsene valik kunstnike ja teoste osas./.../Samas tõi see kaasa dilemma, et pidin ju ise enda teosest loobuma./.../ Kunstnikust kuraatori töö on justkui teosest loobumine, et teiste teosed saaksid rohkem särada."

(Kaisa Maasiku sõnavõtt näituse audiogiidis)

"Tegelt on teisiti", ARSi projektiruum 27.05-18.06.17
Juhendaja: Anneli Porri

HANNA SAMOSON

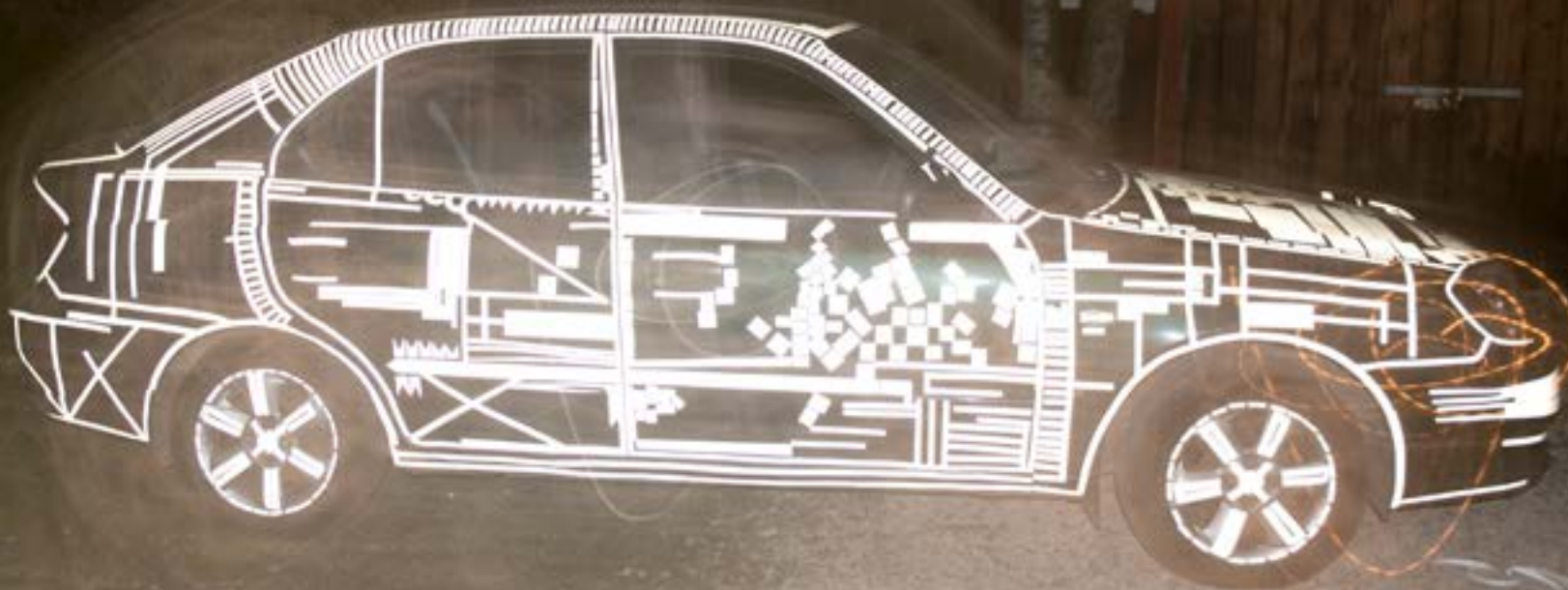
Hanna Samoson (s. 1987) elab, õpib ja töötab Tallinnas. Aastatel 2007– 2015 õppis Samoson Balti Filmi- ja Meediakooli audiovisuaalse meedia erialal, pühendudes eelkõige videorežiiile. 2017 lõpetas ta Eesti Kunstiakadeemia fotograafia osakonna bakalaureuseõppe. Aastate jooksul on ta töötanud erinevatel ametikohtadel teletööstuses nii reporteri, logija, režissööri, fotograafi kui ka monteerijana. 2016–2017 oli Samoson tööil Eesti Rahvusringhäälingus pressifotograafina ning paralleelselt on ta töötanud vabakutselise videokunstnikuna.

Mulle on jäänud mulje, et täiuslikkuse suunas püüdlemine on väga paljude, sealhulgas mõnikord ka mu enda, eesmärk. Eks ta ole ju meeldiv, kui auto läigib nii, et näed enda peegeldust; kui juuksed on lendlevad ja puhtad; kui kodu on puhas ning riides ja asjades pole auke? Vahepeal pole nagu kindel, kas eelnev ikka peab paika – näiteks, kui silmarõõmuga koos oma ühtemoodi narmendavaid küünenahku võrdleme ja läbi selle meid ühendava detaili temasse rohkem armun. Loominguga tegeledes ei leia ma täiuslikkuses enda jaoks kuigi palju huvitavat – mind intrigeerivad need, kes ise või kelle asjad on katki. Mida tegid nemad siis, kui teised oma pluusiauke lappisid või veelgi enam – siis kui teised elasid niimoodi, et nende pluusi sisse auke kunagi ei tulnudki?

HYUNDAI ACCENT (2016)

2004. a. roheline Hyundai Accent: 1.3l mootor,
manuaalkäigukast; helkurkile

Mil määral on odavate vahenditega võimalik vana lagunev auto muuta kõikidest teistest silmapaistvamaks ja ilusamaks? Päevavalgel sai mu silmarõõmu Hyundai hukkamõistvate pilkude osaliseks. Seevastu öö saabudes kaunistasid sõidukit kõik tema peale langevad valgused. Nii sõitis ja seisis ta päikeseloojangust päikesetõusuni inim- ja kaamerasilmade imetluste saatel. See oli kaasaegne tuhkatrüüu-lugu autode maailmas.

MEELDIB KAKELDA (2015)

Installatsioon; virtuaalreaalsuse prillid (Google Cardboard), video loop, raud, kile, poroloon

Kui ei jaksa enam enda sees olla, siis on võimalus endast välja minna. Kunstis on võimalik end välja elada nii, et valu transformeerub millekski muuks, kas siis näiteks iluks, naljaks või koletiseks. Teose loomise eesmärk oli end füüsiliselt välja elada (sealjuures mitte kellelegi liiga tehes) ning anda läbi virtuaalreaalsusprillide peksa ka vaatajale endale.

Kui täpselt saab virtuaalreaalsuse kaudu edasi anda teise inimese valu, kui hästi suudab "kodukootud" virtuaalreaalsus matkida reaalsust? Ja kas valu, mis sai endast välja elatud, jäi lõppude lõpuks vaid valuks või transformeerus millekski muuks?

"Faddey's Last Days in ISFAG", Installatsiooni, Skulptuuri ja Fotograafia Autonoomne galerii 22.- 23.05.2016

TRIINU PÄÄSEMIN (2016)

Installatsioon; virtuaalreaalsuse prillid Oculus Rift, video ja heli loop, laeventilaatorid, kattekile

Teose loomisel oli kaks eesmärki: näha, mida toob minu hingesopist välja intuitiivne tegutsemine ning pakkuda mingsugust uut tunnet või kogemust, mis jõuaks absoluutselt iga näitusekülastajani (olenemata näiteks vanusest või päritolust). Läbi pimesa koridori pimedasse ruumi sisenedes on kuulda vaid laeventilaatorite pöörlemist ja kilede sahinat, ringi liikudes võib tunda ka kilede puudutusi. Kui jääda ruumi kauemaks, hakkab silm aina rohkem seletama. Ruumis ringiliikuja jõuab varem või hiljem virtuaalreaalsuse prillideni, mis toob ruumis toimuva vaatajale lähemale. Kolm pöörlevat laeventilaatorit, mis on kaetud maani kiledega, piiravad sind kummitustena sisse, samaaegselt tantsides.

"Confusion", Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum, 12.-27.11.2016, kuraator: Marco Laimre

DEADLINE (2017)
Lühifilm, 1'

Mingil teadmata põhjusel kukuvad amatöörnäitlejad lühifilmis kõnniteel pikali (ütlesin neile, et mängige, nagu teid tabaks ootamatult surm!). Tähtaeg läheneb! Lühifilm vaatleb piltlikult erinevate inimeste käitumist vahetult enne tähtaja saabumist, enne seda, kui võib loodetavasti lõpuks korra puhata.

EMA, SA EI PEA SELLE PÄRAST MURETSEMA (2017-)
Dokumenteeritud situatsioonid, mõõtmed ja materjalid varieeruvad

...on vale, mida olen oma elus tõenäoliselt kõige enam rääkinud.

"Tegelt on teisiti", ARSi projektiruum
27.05.-18.06.2017, kuraator: Kaisa Maasik

SILVIA SOSAAR

Silvia Sosaar (s. 1979) on Tallinnas tegutsev ja töötav kunstnik. Aastatel 1998–2004 õppis ta Tartu Ülikoolis inglise keelt ja kirjandust ning ajakirjandust. Ta on õppinud ühe aasta Balti Filmi- ja Meediakoolis telerežiid. 2017. aasta kevadel lõpetas ta Eesti Kunstiakadeemias fotograafia osakonna. Ta on kirjastuse ;paranoia publishing tegevdirektor ning osalenud arvukatel trükiste *performance*’itel. Sosaar on kirjastuse skaala publishing asutajaliige. Samuti ansambli “Karamell” solist.

Pean kaasaegse kunsti teost nii-öelda (kasutaja)liideseks selle looja, tekkekonteksti ja publiku vahel. Minu kunstnikupraktika baseerub vastastikusele loomingulisele koostööle ja avantüüridele inimestega, kelle olen välja valinud. Fotograafina on mind huvitanud ka argielu autobiograafilisusest lähtuvad detailid.

Olen katsetanud neopopi võtmes feminiinsuse analüüsi fotos, tänavatasandi aktsioone, *performance*’eid rokk-kontserditel, kirjandusteosest tõukuvat vaimse tervise teemalist videolavastust, antropoloogilist uurimust ühest ametist, amatööride kaasamist, jne.

Oma tulevases loomingus kavatsen põhjalikumalt edasi tegeleda vaimse tervisega seotud ühiskondliku demoniseerimise problemaatikaga, kõnetades teemat mitte ainult sümboolsel tasandil, vaid kaasates inimesi, kes sellega ise kokku on puutunud.

Foto: Urbiquity

PAEKAARE 52/5, (2016)

Digitrükk kapaplaadil, mõõdud varieeruvad;
digitrükk fotopaberil 100 × 210 cm,
300 postkaarti 10 × 15 cm

Lasnamäe linnaosa Tallinnas on minule anonüümne linnaosa. Seal ringi liikudes avastasin, et tunnen vaid ühte inimest, kes seal elab. Selleks osutus Eesti Kunstiakadeemia fotoosakonna professor ja minu õppejõud. Võtsin temaga ühendust ning küsisin luba teda tema korteris pildistada.

Projekti juures osutus kõige huvitavamaks dünaamika sisemise ja sellesse peaaegu läbitungimatuks jääva tänavatasandi vahel.

Teose teistkordsel väljapanekul APT Galeriis Londonis oli näitusekülastajatel võimalus võtta tasuta postkaart jäädvustusega hõivatud seinast. Adressaadireale pöördel oli eelnevalt trükitud minu kodune aadress, ahvatledes sellega võimalusele edasiseks suhtluseks.

Helikopter "Urbiquity Urban Lab. Memory and Movement", 19.08.2016

Urbiquity Urban Lab. Memory and Movement
APT Gallery London, 3.11–13.11.2016

Teos valmis urbanistikatöötaja raames
Urbiquity Urban Lab. Memory and Movement,
Tallinnas 15.–19.08.2016

Juhendajad: Mattias Malk, Stefano Carnelli,
Pablo Conejo

Installatsioonivaated: Marianna Gunja

"Nüüd, aastaid hiljem, on mul taas uus korduvunenägu ja see on selline, kus ma käin salaja, inkognito, kasvõi SL-Öhtulehe ajakirjanikuna, hullukas mingit intervjuud tegemas ära ja pääsen sealt justnagu tulema ka, aga ikka unustan ma vestlusel doktori kabinetti midagi olulist maha ja välja minnes teen ma sellise vea, sellise prohmaka, et mind kutsutakse veelkordsele vestlusele, kust tagasi enam ei tulda.

Ja mu päev venib ja venib selles unenäos ja ikka tuleb midagi ette, mistõttu ma ei saa veel magama minna, ikka juhtub midagi, mis tuleb vältimatult ära toimetada ja ma muutun seejuures pooljuhuslikke inimesi kohates üha ohtlikumalt ja ohtlikumalt õnnelikuks, jõudes vägisi selle piirini, millest tagasi enam ei tulda. Nii pole mul puhkust isegi unes."

Katkend installatsiooni helist.

FARSI KROONIKAD (2016)
Videoinstallatsioon;
kaks reformvoodit, videoprojektsioon,
heli, 13'

Eesti Vabariigi põhiseaduse paragrahv 20 järgi on igaühel õigus vabadusele ja isiku-puutumatusele. Vabaduse võib võtta ainult seaduses sätestatud juhtudel ja korras. Nimekirja viiendast punktist lähtuvalt nakkushaige, vaimuhaige, alkohooliku või narkomaani kinnipidamiseks, kui ta on endale või teistele ohtlik.

Kaadrid videost.

Tahan tuua vaatajani ühe sundhospitaliseeritud bipolaarse, maniakaalses seisundis inimese mälestuse. Reformvoodite peatsitest saab pikali asendis kuulata kõlaritest seda meenutust.

Teose aluseks on Gennadi S. Kleini jutustus „Farsi kroonikad, kakshäälne etendus...“, mis ilmus kunstnik Kiwa kureeritud kogumikus "Olematute Raamatute Antoloogia".

"Confusion", Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum
12.-27.11.2016, kuraator: Marco Laimre

SÜDA SEISKUS (TAKSO TAGAISTMEL), 2016
Fotoseeria, digitrükk kapaplaadil,
seerias 9 fotot 30 × 42 cm

...

"Oli veel keegi, kes tunnetas erinevate kohtade liiklusvoogusid ja -tihedust, tunnetas kohtadevahelise ruumi ängistust või vabastavat vaakumit. /.../ kuidas mingid ehitised muudavad teatud aja jooksul teatud viisil oma kuju; keegi, kes oli peaaegu absoluutselt teadlik kõikidest ruumilistest muutustest selles linnas, ilma, et pidanud ise olema nende vahetuks tunnistajaks. /.../ Lihtsad mehhanismid, aga neid tuli teada ning peaaegu mitte keegi ei teadnud. /.../ kõige rohkem meeldis talle liikumises püsimine, mida taksosõitmine võimaldas, ning sellega kaasnev sihtmärgini jõudmise tõhususe optimeerimine: alati oli võimalik kohale saada paremini, otsemat teed, kiiremini, kliendi jaoks odavamalt."

(Katkend Jaak Tombergi lühijutust "Süda seiskus (takso tagaistmel)" kogumikust „Faddei Bulgarini kümme soont“)

"Faddey's Last Days in ISFAG",
Installatsiooni, Skulptuuri ja Fotograafia
Autonoomne galerii 22.–23.05.2016

Karin (staaž 2 a.)

Kristiina (staaž 1 kuu)

Kristiina-Maarja (staaž 2. a)

Kairi (staaž 1 a.)

Kersti (staaž 3 a.)

Miina (staaž 2 a.)

Piret (staaž 5 kuud)

Terje (staaž 2 a.)

Jaana (staaž 1,5 a.)

Foto: Triin Tamm

POSTKAARDIKOGU "BEFORE THE INK IS DRY"
10 × 15 cm, 12 postkaarti vutlaris, tiraaž: 20 tk.

Kunstnik Triin Tamm sündis 1985. aastal Paines. Kunstniku isik on alati jäänud ühel või teisel põhjusel tuvastamata. Postkaardikogu valmis Paide Huvikeskuse fotokunstiringi liikmete osavõtul. Triin Tamme juhendite abil viisin läbi ja dokumenteerisin kaasaegse fotokunsti töötoa. Üheks Tamme esimeseks eksponeeritud olulisemaks teoseks oli "Tulevaste asjade arheoloogia" (2009–kestev), mis on järk järgult täienev võimalike tulevaste teoste pealkirjade kartoteek. Sellest nimekirjast pärineb ka postkaardikogu pealkiri.

Töötuba toimus 04.05 ja 11.05.2016 aastal. Osavõtjad: Mehirt Emmus, Natalja Haug, Valeri Ivanov, Riina Kiilmann, Andrus Kopliste, Reet Maiste, Reelika Marrandi, Kätlin Merisalu, Sirley Päbus, Merle Rüütel, Petro Tšigura, Sille Väärtnõu

Foto: Valeri Ivanov

Foto: Sille Väärtnõu

Foto: Riina Kiilmann

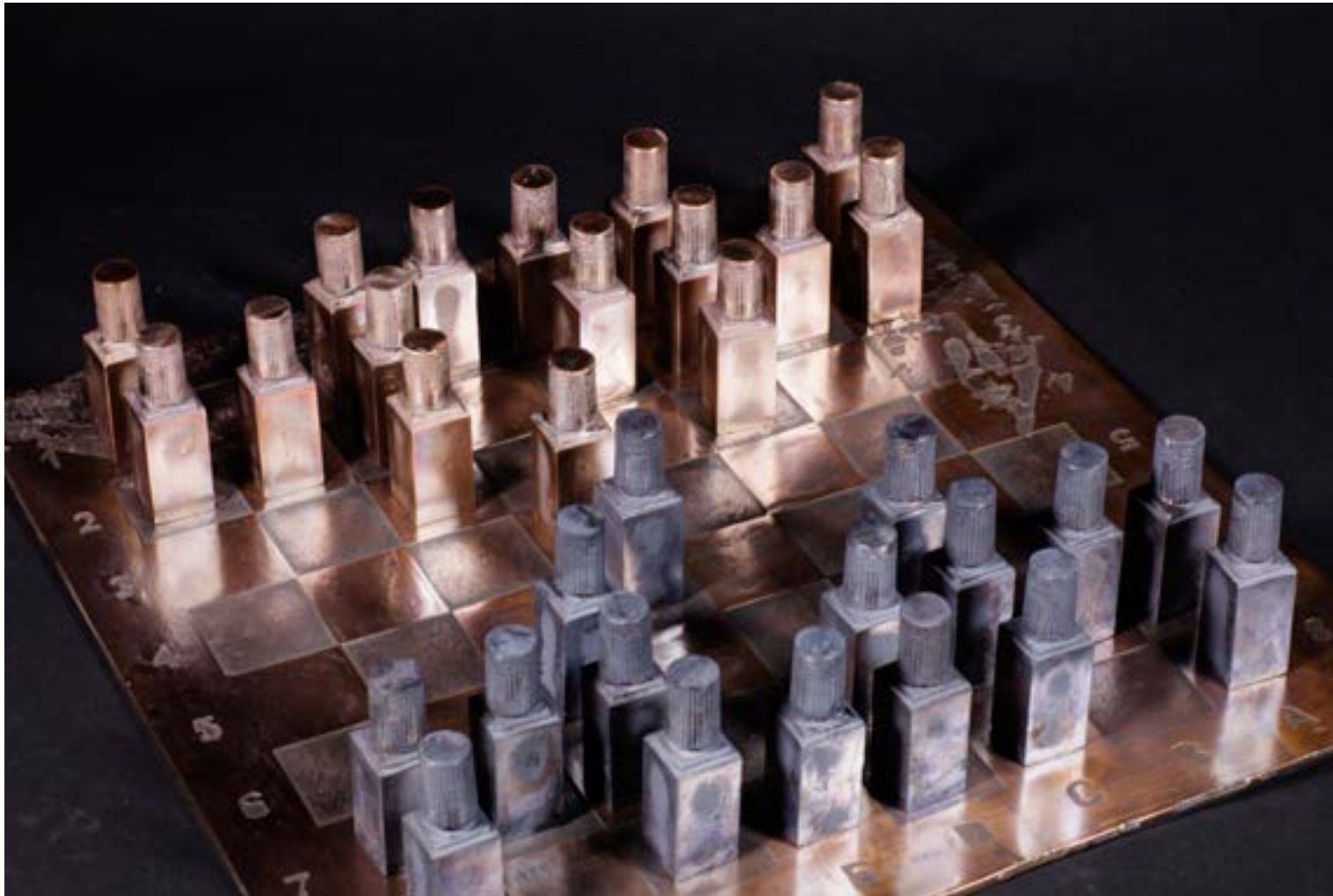

Foto: Sirley Päbus

Foto: Reelika Marrandi

Installatsioonivaade: "Neljaratsuavang"

"E18 ERROR. INTERLÜÜD" (2017)

Pronksist malekomplekt 8 x 40 x 40 cm,
pigmenttrükk alumiiniumil 50 x 75 cm,
seerias 7 fotot

E18 error oli Canoni digitaal-kaamerate veateade, mis moonutab meie harjumuspärast pilti tegelikkusest. Siit tekib vajadus interlöödi, vahepala järele, mis täidab tehnilise vea tekitatud tühimikku. Kasutan malendite asemel näritud küünelakipudelitest lähtuvaid pronksfigureid. Esmapilgul näiliselt identseid pronkspudelid ilmnevad süvenemisel erinevatena, paljastades korgi pinnal küünekraapeid, hambajälgi – psühholoogilise paine markereid. Proovin siseneda isikliku sunnismõttelisusega malemängu kui väärikasse, reeglitega paika pandud süsteemi, mida lapsepõlves mäletan olevat osanud, kuid mille käiguskeemid tänaseks peaaegu unustatud on. Oma isiklike ära tarvitatud ja aastate jooksul kogutud musta küünelaki pudelite popilik fotograafiline suurendus on võte, mida olen ka varem kasutanud. Toon selle siia taas sisse, kui personaalse neurootilise mõõtme väljenduse, ummikseisukujundi, mis võtab üle mängu reeglistiku, nii et see kogu oma võimalusterohkuses ei saa õieti alatagi.

"Tegelt on teisiti", ARSi projektiruum
27.05.–18.06.2017, kuraator: Kaisa Maasik

AVE VELLESALU

Ave Vellesalu (s. 1993, Rapla) on Tallinnas tegutsev kunstnik, kes on omandanud bakalaureusekraadi Eesti Kunstiakadeemia fotograafia osakonnas. Ta on osalenud mitmetel rühmanäitustel ja veebipõhistel fotonäitustel. Umbrella Grupiga esitles kunstnik enda loomingut novembris Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseumis (EKKM) näitusel "Confusion" ning 2017. aasta mais avanes nende järgmine ühisnäitus "Tegelt on teisiti" ARSi projektiruumis.

Minu loomingus on oluline tajudega manipuleerimine, muutes kahemõõtmelisi pindu mitmedimensioonilisteks ja vastupidi. Tegelen eelkõige enda paigutamisega erinevatesse ruumisituatsioonidesse, lahates hirmutekitavaid ja repressiivseid kogemusi minevikust. Minu viimane seeria käsitles piiri füüsilise kohalolu ja mõttes enda poolt loodud mugavustsooni vahel, milles üritan tasakaalu leida. Teosed vormistan peamiselt videote või installatsioonidena. Tihti rakendan ruumis olemasolevaid objekte ning pööran need enda kasuks. Oma viimases teoses kasutasin galerii aknaid ning projitseerisin neile video nõnda, et tekkis illusioon vertikaalsest sügavusest ja aknatagusest ruumist. Olles elanud suurema osa oma elust keset loodust, kasutan seda ka palju oma töödes.

SURFACE I / PIND I (2016)
Ühekanaliline videinstallatsioon, loop

Teos räägib vajadusest kogeda kellegi surma või tajuda surmahirmu, et end elusana tunda. Töö pealkiri viitab pinnale kahe paralleelruumi vahel, milles üritan tasakaalu leida. Füüsilise kohalolu ja mõttes enda poolt loodud mugavustsooni vahel on õhuke, minu jaoks tabamatu piir – sellest lähtuvalt kujutan installatsioonis ebamugavat hõljumist kahe maailma vahel, tuletades endale aegajalt meelde enese ning ümbritseva olemasolu.

“Kas polnud see mitte tema ise, läbi elu, kes püüab pindmise helendava ekraani taga vertikaalset sügavust leida: tähendust, mis võrgutas sealt, aga mida seal tegelikult kunagi polnud... Kas polnud see tema, kes iga kord mingil väiksemal skaalal pea ees olematusse sööstis? See võrdpilt ja luupainajalik iseenese äratundmise moment muutusid õige pea paratamatuks vajaduseks, millele poleks millelgi mõtet.”

(Jaak Tombergi “Esimese lume linnud” sarjast “Faddei Bulgarini kümme soont”)

“Faddey’s Last Days in ISFAG”,
Installatsiooni, Skulptuuri ja Fotograafia
Autonoomne galerii 22.–23.05.2016

SURFACE II / PIND II (2016)
Kahekanaliline videoinstallatsioon, loop

Seeria teises osas on fookuses sisemise ja välimise reaalsuse vahel olev pind ise. Pind sümboliseerib kolmandat eraldi ruumi, mis hoiab kahte maailma teineteisest eraldatuna, olles samal ajal nende ühenduspunktiks. See on kõige tavalisem mõtteruum, kus reaalmaailmast ja alateadvusest tulevad kogemused segunevad ning kus neid analüüsin.

"Confusion", Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum
12.–27.11.2016, kuraator: Marco Laimre

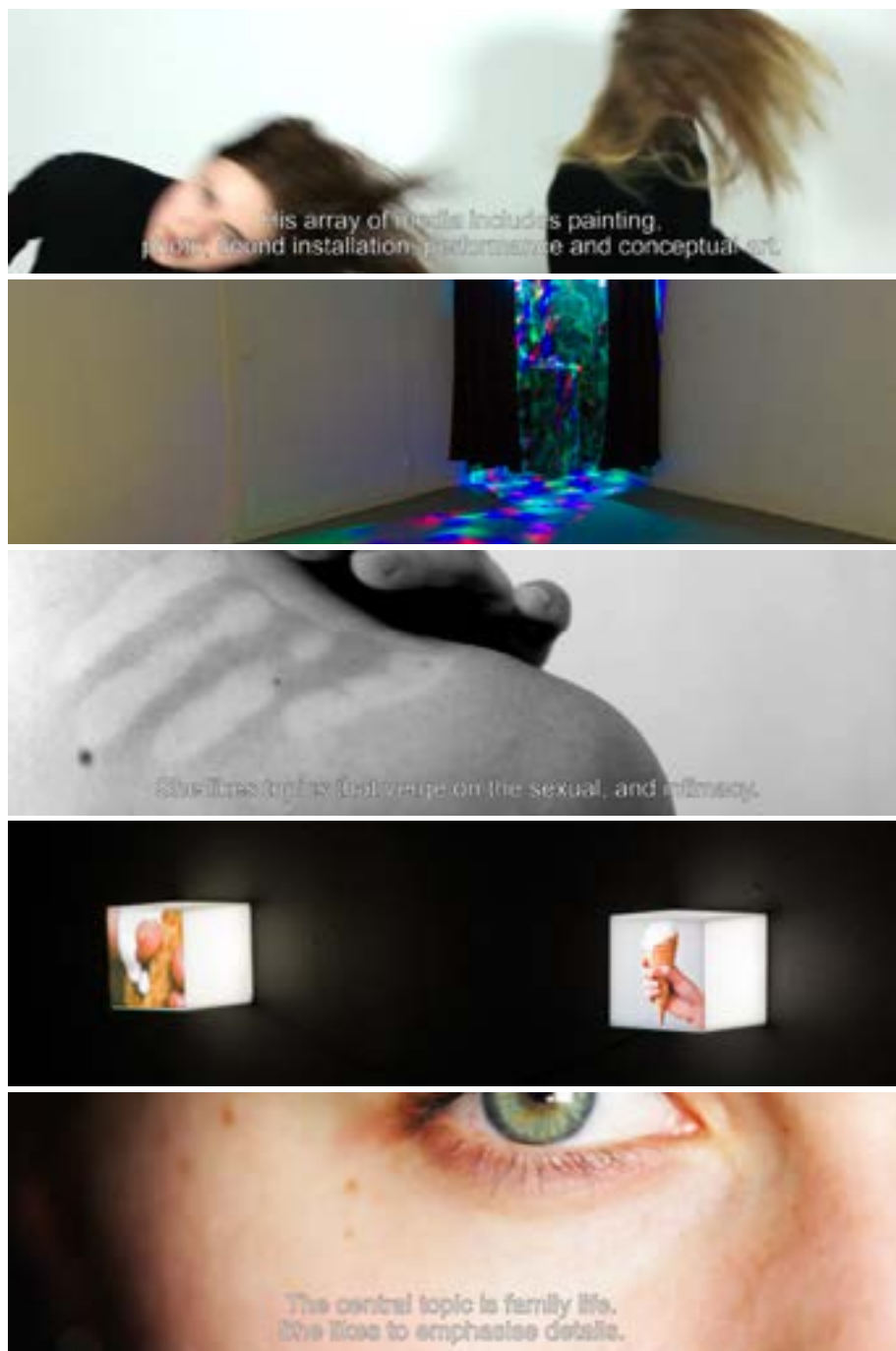
WHITE BIRD IN THE RIGHT CORNER (2016)

Koos Terezie Štindlová

Fototapeet, 200 A4 paberilehte

Teose aluseks võtsime Terezie Štindlová fakti, et inimesed tänaval ei ole teadlikud tohutust ajaloolisest ruumist Oslos paikneva galerii 1857 tagumises osas, kuna see on mööda kõndides täiesti märkamatu. Meie idee oli kasutada garaažiust, millel puudus igapäevane sissepääsemist võimaldav funktsioon. Et ruumi avaramaks muuta, printisime hoone sisemusest elusuuruses foto ja paigutasime selle garaažiukse välisküljele. Seejuures jäädvustasime momendi, mis ühest küljest muutus vaikeluks, kuid teisest küljest märkis sissepääsu. Jättes ukse pisut lahti ja lisades nende vahele vihje teisest vaatepunktist veidi nihkes oleva foto näol ruumi seest, tekitasime kolmanda dimensiooni. Tänaval uksest veidi kaugemalt möödudes võis näha fotot ruumist seesolevate inimestega ringi kõndimas ja töötamas.

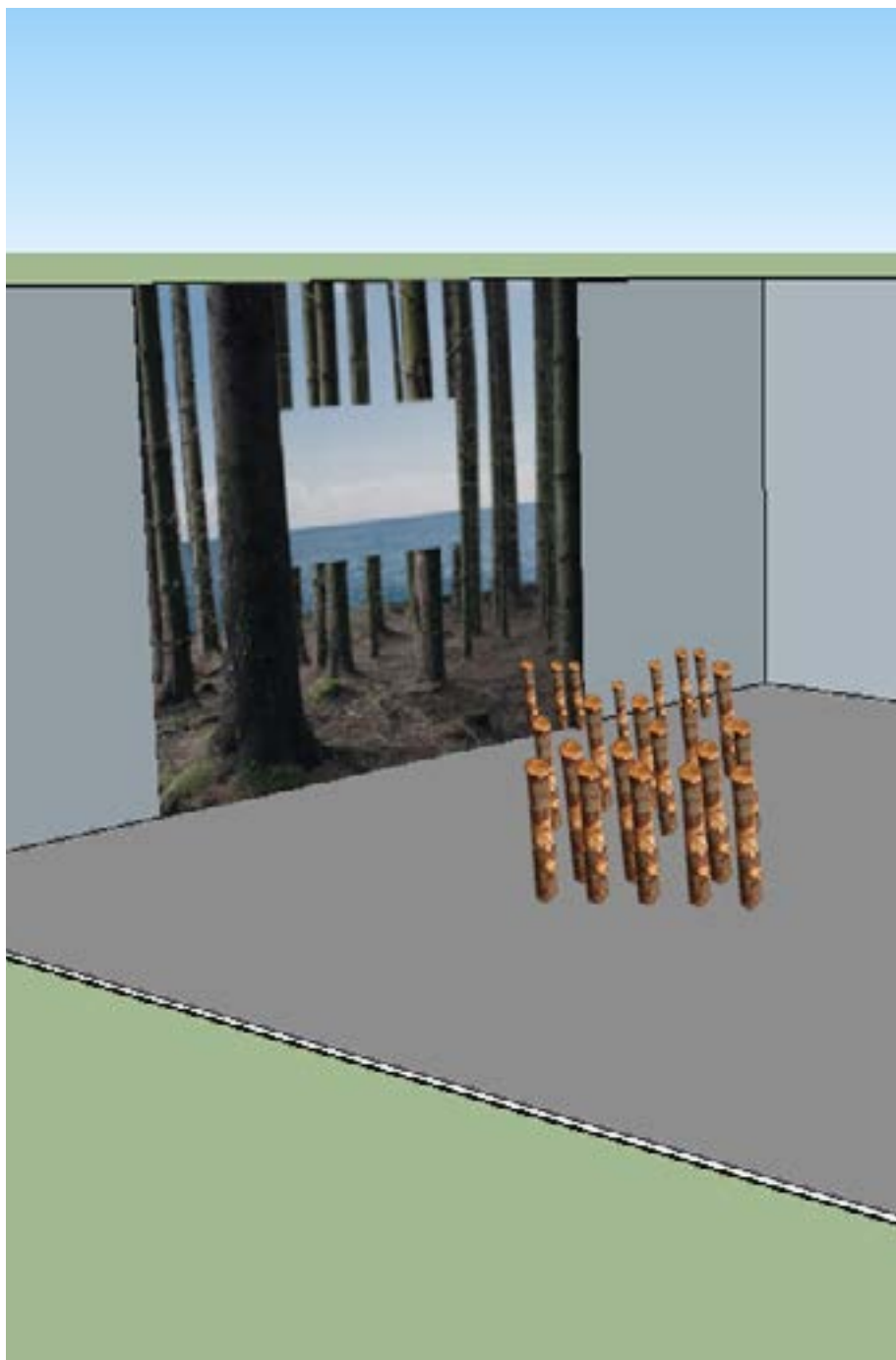
1857 galerii Oslos 13.–14.08.2016, juhendaja: Anu Vahtra

DON'T GO FAKING MY ART (2016)
Koos Kaisa Maasikuga

Näituse raames uurisime Kaisa Maasikuga autoriõiguste ja võltsimise temaatikat. Järeleaimatavateks valisime inimesed, kellega igapäevaselt lähedalt kokku puutume, nimelt oma kursusekaaslased Eesti Kunstiakadeemia fotoosakonnas. Olles kuulutanud välja grupinäituse, kus osaleb terve kursus, jätsime vaatajaile üllatuseks fakti, et tegelikult olime kõik teosed Maasikuga kahepeale teinud. Me ei eksponeerinud konkreetsete teoste koopaid, vaid töid, mis on sündinud temaatiliste ja stilistiliste võtete jälgendamisel. Teoste loomise käigus süvenesime autoriõiguste küsimustesse, uurides, kuidas ja millised regulatsioonid kunstiteoste loomist/jälgendamist/võltsimist piiravad. Näituse keskseks teoseks sai minu ja kaasautori video "Even my art is fake", kus räägime iga kursusekaaslase loomingulisest käekirjast ning käsitleme erinevaid autoriõiguste ja võltsimise küsimusi.

EKA galerii, 8.–30.04.2016

HORIZON / HORISONT (2017)
Ruumiinstallatsioon, video loop

Vähe liikumist võimaldav ruumikogemus annab edasi ideed ruumi vajalikkusest ning rusuva tunde tekkest niiõelda kinnises välisruumis. Töö on kahemõtteline – väliselt ruumipuuduse tundmise idee tuleb välja teost füüsiliselt kogedes, lisaks olen metafoorina mõelnud ruumi vajalikkuse all tunni olla sõltumatu, omada rohkelt hingamisruumi. Teose äraspidisus tuleneb algse idee ja lõpliku vormi vastandlikkusest – minu jaoks kujuneb pidev ruumi puuduse tunne välja tihedas urbanistlikus keskkonnas. Tänu pidevale vajadusele tühjade väljade, looduse ja horisondi nägemise järele jõudsin teose vormistuses metsa ja merepiiri kasutamiseni.

“Tegelt on teisiti”, ARSi projektiruum
27.05.–18.06.2017, kuraator: Kaisa Maasik

Trükis ilmus koos Umbrella Grupi näitusega
"Tegelt on teisiti" 27.05.–18.06.2017 ARSi
projektiruumis Tallinnas.

Kuraator:
Kaisa Maasik

Kunstnikud:
Maris Karjatse, Madis Kurss, Hanna Samoson,
Silvia Sosaar ja Ave Vellesalu

Näituse graafiline disain:
Anna Kaarma

Näituse kujundus:
Anna Kaarma ja Kaisa Maasik

Trükise koostajad:
Carl-Robert Kagge ja kunstnikud

Sissejuhatav tekst:
Marco Laimre

Toimetamine:
Laura Toots

Kujundus:
Carl-Robert Kagge ja kunstnikud

Kirjaperekond:
Apercu

Paber:
Munken Pure 300g
Munken Lynx 120g

Tiraaž:
200

Toetaja:
Eesti Kunstiakadeemia fotograafia osakond

Tänu:
Art Allmägi, Tuuli Aule, Maarin Ektermann,
Indrek Grigor, Carl-Robert Kagge,
Paul Kuimet, Tõnis Kurss, Andrus Laansalu,
Marco Laimre, Keiu Maasik, Anneli Porri,
Hanno Soans, Laura Toots, Kalev K. Vapper,
Reimo Võsa-Tangsoo

